

I hjärtan gror kärlek

JULIA SOFIA

Till Yusuf, Zakaria, hooyo Dahabo och aabo Mohamed Haji

Författarens tack

Jag tackar först och främst Allah subhanahu wa ta'ala för att ha underlättat skrivandet och för att ha gett mig allt jag har i livet. Jag vill även tacka min man Zakaria, svåger Abdirahman och svärmor Dahabo för att ha bistått med den kulturella kompetensen som krävdes för att skriva den här boken. Dessutom vill jag tacka mina testläsare tillika bollplank Sara, Marwan, Haifa, Amina, Anna-Maria, Ellen, Anna, Tova, Fadumo, Sebastian Abdul-Salam och John - boken hade inte blivit densamma utan er. Språkgranskaren Haris Delic ska även ha ett stort tack för all konstruktiv feedback under redigeringsprocessen som gjort mig till en bättre författare. Ord räcker inte för att beskriva hans insats till att göra boken redo för världen att läsa. Den fantastiska illustratören Sarinja Umm Asiyah har även min eviga tacksamhet. Sist men inte minst vill jag tacka förlaget Älifen som valde att tro på min idé och hjälpte mig att förverkliga min dröm.

Må Allah belöna alla de som hjälpt till med boken med de högsta boningarna i Paradiset.

Och Han fann dig vilsen och ledde dig rätt

Heliga Koranen 93:7

Innehållsförteckning

KAPITEL 1

KAPITEL 2

KAPITEL 3

KAPITEL 4

KAPITEL 5

KAPITEL 6

KAPITEL 7

KAPITEL 8

KAPITEL 9

KAPITEL 10

KAPITEL 11

KAPITEL 12

KAPITEL 13

KAPITEL 14

KAPITEL 15

KAPITEL 1

Mogadishu, februari 2010

Böneutropet dånar genom hela staden. *Skynda till bönen, skynda till framgång.* Indiska Oceanens klarblåa vågor rullar in mot land och smeker den finkorniga sanden på Liido Beach. Solen gassar och visar ingen barmhärtighet mot stadens invånare. Hamar Weynes krigshärjade fyr står ståtlig och stadig med hela staden bakom sin rygg. Bedjande från hela Mogadishu flockas till den väldiga Masjid Sheikh Ali Suufi. Inne i moskén står en man iklädd en vit kaftan med en vit kufi på huvudet framför tusentals män och kvinnor. Han ska leda dem i fredagsbönen, *salatul jumuah*. På hans uppmaning ställer sig alla i raka led, axel mot axel. I raden bakom imamen står en tioårig pojke, iklädd en mörkblå kaftan och en vit kufi. Han är minst ett huvud kortare än alla andra fullvuxna män som står bredvid honom. När imamen läst färdigt sista versen av surah *al Fatiha* hörs ett rungande "aamiin" genom hela den stora moskén. Liban, som pojken heter, får gåshud. Det är hans pappa som leder bönen i den folkkäraste moskén på Afrikas horn.

För Mogadishus barn börjar dagen tidigt, redan klockan sex på morgonen. Då börjar *dugsi*, Koranskola. Liban och hans syskon studerar vid Masjid Sheikh Ali Suufi och idag måste de skynda sig iväg för att inte komma för sent. Mamma Maryam pussar dem var och en på pannan innan de går. Runt huvudena har Liban och hans storebror Mohammed virat varsin *imamah* för att skydda sig från sand och morgonens hetta. Systrarna Fadumo och Fardowsa knyter på sig sina jilbabs och följer bröderna ut genom den stora porten.

Utanför den väldiga moskén sitter tiggare och ber om en bit mat eller pengar. Utmärklade trötta kroppar med knotiga händer vädjar åt moskébesökarna. Många ger dem något, även om det så skulle vara den sista dollarsedeln de har. Liban ger några urkärnade dadlar som han har i sin ficka till en tiggande ensam kvinna. Den gamla skrynkliga kvinnan utropar sin tacksamhet till honom.

“Må Allah ge dig ett långt liv!”

Målet för alla elever som studerar Koranen är att memorera den utantill och förstå dess innebörd. Liban och Mohammed studerar och memorerar dessutom hadither i moskén tillsammans med hundratals andra kunskapstörstande elever.

Stämbanden ljudar vant bokstäverna som mynnar ut i recitation på klassisk arabiska. *Macalin* är sträng och noggrann. Varje betoning och ord måste uttalas rätt, annars riskerar Koranen att förlora sin betydelse. Liban har ett bra minne och i framtiden drömmer han om att bli imam i Masjid al Haram, i Mekka.

Senare samma dag hemma i det lilla köket sitter Maryam på en upp och nedvänd stadig plasthink och kokar kamelköttet samtidigt som riset sköljs till kvällens middag. Hon andas tungt eftersom hennes stora mage är i vägen. Därinne ligger ett barn och sprattlar runt och trycket är stort mot hennes revben. Vilken dag som helst kommer hon föda och hon längtar verkligen. Det doftar härligt av ris, kamelkött, karamelliserad lök och färsk koriander i huset. Storasyster Fadumo sitter vid den lilla spisen och hjälper Maryam att laga mat. Hon har flätat sitt svarta afro och det hänger ner i smala långa flätor på ryggen. Hennes tie-dye-färgade *garbasaar* sitter löst runt huvudet. Den heta oljan från grytan stänker upp och landar på hennes underarm. Det svider och Fadumo rycker till. En grannfru knackar plötsligt på dörren av korrugerad plåt och Maryam öppnar och möter henne med ett leende. De sätter sig ute på verandan med en kopp *shaah* i varsin hand. Maryam och

hennes väninnor pratar sällan om särskilt intressanta saker, såsom krig och politik. Deras samtal handlar oftare om vems dotter som är på väg att gifta sig och vem som blev bestulen på ett tiotal kameler häromdagen. De ceriserosa hibiskusblommorna sprider en söt väldoft på gården. Lillasyster Fardowsa sitter under skuggan av en buske med vilda orkidéer och tvättar kläder. Vattnet från den vida plastbaljan stänker och hon skrubbar varje klädesplagg ordentligt på tvättbrädan. En bit bort hörs någon ropa på Liban.

Det låter precis som grannfruns son Shuaib, tänker han. Han tar sig upp från hängmattan och besvarar sin kompis rop. Med sig tar han fotbollen som han fått i present av sin pappa och går mot Shuaib som står och väntar bortom den stora plåtgrinden.

Senare samma eftermiddag ligger Liban i sin hängmatta och lyssnar på nyheter från sin lilla skrapande radio. Neemträdet löv fladdrar lätt i vinden och flugor surrar intresserat kring hans huvud. Ögonen blir irriterade av alla sandkorn som virvlar upp.

Under det andra neemträdet som finns på gården sitter pappa Abdirahman och diskuterar med några farbröder. Alla smuttar på *shaah* samtidigt som de pratar om allvarliga ämnen.

“Den etiopiska armén kommer aldrig kunna ta sig in på vårt bara skinn! Det somaliska folket står enade. Allah är den som ser allt och hör allt!”

Farbroderns röst låter hård och upprörd. Pappa Abdirahman har berättat att på den senaste tiden har bombningarna mot oskyldiga somalier och den etiopiska arméns angrepp ökat. Mogadishu har blivit alltmer osäkert. Liban har hört att Abdirahman och Maryam pratar om vad som kanske kommer att hända i framtiden.

En plats som heter Sverige dyker oftare upp i de samtal som Liban tjuvlyssnar på om kvällarna när han egentligen borde sova. Liban drar sig till minnes att pappa också pratat om kriget mot terrorismen i andra länder och hur oskyldiga muslimer blir dödade i drönarattacker och luftanfall utfärdade av bland annat USA:s regering, även i Somalia. Liban förstår inte vad militärer från avlägsna platser har att göra i hans hemland. Farbröderna berättar historier från förr, då Mogadishus befolkning höjde på ögonbrynen åt de blekvita italienarna som låg och solade på stranden. De var av samma färg som de mjuka sandkornen på Liido Beach och kamouflerade sig väl där de låg och stekte sig själva illröda.

“*Yaab badan!*” utbrister en äldre farbror med en tråkapp i handen.

Men Liban har givetvis inte berättat för sin pappa att han brukar tjuvlyssna på de livliga diskussionerna om internationell politik.

I bakhuvudet finns hotet om skoningslösa drönarattacker från främmande makter ständigt närvarande, som en otäck skugga som när som helst ska sluka sin omgivning.

“Hellre att jag dör som martyr än som en slav till västerlandet!” predikar en annan äldre farbror och slår med sin käpp i den sandiga marken.

Pappa Abdirahman nickar och smuttar på koppen med *shaah*.

Under skuggan av neemträdet fortsätter de prata om Mogadishus framtid. Liban minns då mammas önskan om en bättre framtid för honom och hans syskon. Det var egentligen så allt prat om Sverige började.

Samtidigt i Ekhamn, februari 2010

På andra sidan jordklotet bakom en mörkgrön murrig häck står ett vitt hus med mysbelysning i fönstren. Grannarna har

identiska hus och alla stänger in sig i sin egna lilla borg, dit obehöriga ej har tillträde. I det vita huset gömmer sig många hemligheter och just ikväll har familjen som bor där besök. Vinglas klirrar, skratt och livliga diskussioner hörs. En man och hans hustru sitter till bords med några bekanta och avnjuter en trerätters middag. Deras tioåriga dotter Liv sitter och masserar tinningarna på sitt rum på övervåningen. Ljuden från nedervåningen får hennes inre att storma. Jag bara vet att något snart kommer hända, tänker hon.

Nerverna är på helspänn som vanligt.

Liv är en sådan där som är en del av ett stort mörkertal, ett barn med trassliga hemförhållanden och som försöker fly undan ett psykologiskt krig hemma. Pappa Johan hörs prata och skratta högt och diskussionerna i köket blir bara livligare. Plötsligt hörs ett kras och hon gissar att det är ännu ett glas som har gått sönder.

Försiktigt tassar hon upp från sängen och öppnar sin rumsdörr.

Hon tittar ner för trappavsatsen och ser människor sitta vid köksbordet och alla sluddrar och skrattar hysteriskt, men pappa är värst. Han vinglar runt i köket och försöker fylla ett vattenglas. En hård klump planterar sig i magen och ångesten är alltid så tydlig när det blir helg, tänker Liv och tittar på kaoset som utspelar sig nedanför henne. Hon hör plötsligt mamma Ingrids förtvivlade röst och direkt förstår hon vad det handlar om.

“Johan! Johan! Res dig upp!”

Liv går ner till köket och möts av att hennes pappa ligger i sina egna spyor. Ögonen har rullat bak i skallen på honom och han ligger ledlös på golvet. Gästerna tystnar genast och även de tittar storögt på det som utspelar sig på köksgolvet. Mamma Ingrid håller upp pappa Johans huvud och fräser åt Liv att hämta skurmoppen.

“Ska vi ringa ambulansen?” frågar Liv försiktigt och börjar torka upp spyan från golvet.

Det sticker i näsan av den fräna lukten av galla. Johan luktar dessutom unket av alkoholen och glassplitter från det krossade vinglasets ligger över hela köksgolvet.

“Nej!” säger Ingrid. “Hjälp mig bara att städa upp det här och få honom i säng!”

Ingrid och Liv försöker med all deras kraft bära honom till sovrummet så att han ska få sova bort alkoholruset. De lyckas inte särskilt bra eftersom Johan fortsätter spy och vara okontaktbar.

“Hämta Erik!” skriker Ingrid och hennes ögon är rödsprängda av gråt.

Runtom dem börjar gästerna packa ihop och tacka för det goda sällskapet. Vilket goda sällskap? hinner Liv tänka. Gästerna förflyttar sig raskt till hallen och sedan stängs dörren med en smäll.

Liv skyndar sig upp för trappan och rusar in till sin tvillingbror Erik som ligger djupt nedbäddad med täcket över huvudet.

“Erik”, viskar Liv. “Erik, kom fort! Pappa har däckat igen!”

Hon kämpar med att inte bryta ihop och tänker att om inte mamma vet hur det ska gå, hur ska jag då veta det? Erik reser sig motvilligt upp och går sömndrucket ner för trappan till köket. Han spärrar upp ögonen åt synen som han möts av, men samtidigt är han inte förvånad eftersom han är van vid Johans drickande. Med gemensamma krafter lyfter de Johan från köksgolvet och lyckas på något sätt bogsera honom till sovrummet.

“Akta hans huvud!” utbrister Liv när de lägger ner honom i sängen.

Ingrid är kvar i köket och sopar upp det trasiga vinglasets och torkar upp Johans spy. Erik skyndar tillbaka till sitt rum och ingen säger ett enda ord. Lika kvickt som han stänger dörren till sitt rum, stänger han även ut verkligheten. Då är det i alla fall en dörr emellan honom och pappa Johans alkoholmissbruk. Liv smyger försiktigt tillbaka till sitt rum.

Ångestklumpen i kroppen känns så stor att hon tror att magsäcken ska slitas sönder och tårarna svider i ögonen.

Det är krig hemma hos oss nästan varje dag, tänker Liv. Eller ja, det känns som krig, fast man kastar inte bomber och skjuter varandra - man skriker, slåss och säger fula saker istället, tänker hon där hon ligger i sin säng. Och inte heller kan hon fly från det. Om hon skulle rymma till sin bästa kompis Esma skulle det betyda att hon lämnar mamma Ingrid och hennes tvillingbror Erik i sticket. Tänk om man hade kunnat söka asyl för att fly från krig som utspelar sig mellan hemmets fyra väggar, tänker Liv sedan. Varje gång sådant här händer säger Ingrid alltid åt Liv och Erik att inte berätta för någon, för då kanske socialtjänsten kommer och tar dem. Men det är jobbigt för Liv att hålla allt inom sig, speciellt de gånger som hon hört Johan slå Ingrid. Liv och Erik har gått emellan mer än en gång och försökt stoppa pappa Johan från att slå mamma Ingrid, men det har bara slutat med att de också fått ta emot slag. Det är verkligen tortyr. Tänk vad bra det skulle vara om man var snäll mot varandra hemma. Då kanske man inte skulle önska att man befann sig var som helst förutom just här, tänker Liv innan hon sedan somnar helt utmattad.

Ekhamn, december 2010

“Nyheterna extrasänder med anledning av att en man sprängt sig själv mitt framför julhandlare på Drottninggatan i centrala Stockholm. Klockan 17:02 detonerade en självmordsbomb och skräckslagna människor flydde i panik. Den 28-årige gärningsmannen sprängde sig själv till döds och polisen misstänker terrorbrott.”

Johan, Ingrid och Liv sitter framför TV:n. Erik sitter i den stora bruna fåtöljen i vardagsrummet och spelar något spel på sitt nya Nintendo. Hans blick flackar mot TV:n och han stannar upp.

“Pappa, vad handlar det där om?”

“En terrorist har sprängt sig själv”, svarar Johan sammanbitet.

Han lägger armarna i kors och tittar vidare på nyhetsinslaget som visar skrikande människor och skakiga filmklipp från Drottninggatan.

“Gärningsmannen tros vara den första självmordsbombaren i Sverige. Han ska enligt uppgift ha skickat tre separata ljudfiler till polisen och TT där han öppet hotat Sverige och det svenska folket”, säger TV-reportern.

Erik sitter med vidöppen mun, helt chockad.

“Pappa, vad är en terrorist?” frågar han och lägger ifrån sig Nintendo.

“Det är sådana där svartskallar som heter Aschmed”, svarar Johan.

“De är helt oberäknliga och ställer bara till en massa problem, så håll er borta från såna där. Begrips?”

Erik nickar långsamt och återgår sedan till att spela Nintendo. Liv sitter som fastvuxen i soffan och hon svarar lydigt “ja, pappa”.

Hon kommer att tänka på Esma som kommer från Turkiet.

Jag tror inte att Esmas pappa är en terrorist, tänker hon. Och förresten heter hennes pappa inte Aschmed, han heter Aydin.

Gullinge, december ett år senare

Höghusen breder ut sig så långt ögat når. Fönstrena är som symmetriska titthål ut till ytterligare ett kvarter av betongdjungel.

Ännu ett så kallat miljonprogramsområde. Från utsidan ser det väldigt slitet ut, men Gullinge är en plats full med livskraft och rörelse. Polisen kallar det för en no-go-zone och avråder utomstående från att vistas där, trots att det pågår en ständig skytteltrafik till och från Gullinge. Går man förbi människorna på gatan ser man snabbt att en annan typ av kultur gror här, andra koder, andra förhållningssätt och en annan syn på livet än vad de inneboende i de vita villorna i

Ekhamn har. På lokalbussarna till och från Gullinge hittar man män som reciterar ur Koranen och kvinnor med långa böljande jilbabs som är påväg att handla på Willys i stan. Det är ett av få ställen man hittar unga killar som ställer sig upp och ger sin sittplats till gravida kvinnor. Här hälsar man med ett fast handslag och kallar sina äldre för *ammo*, *khaltu*, *adeer* och *hooyo*. Barnen är allas barn och man hjälps åt att hålla koll på dem. Samlingsplatsen är det centrala torget där postkontoret och Ammos Livs finns.

I en fyra på Gullingeplan 6 bor Liban tillsammans med sin familj. Alla förutom hans pappa följde med till Sverige, eftersom han behövdes mer hemma i Somalia. Trappuppgången luktar starkt av den eritreanska grannfamiljens nylagade *doro wat*. Porten liknar mer en svängdörr än något annat och ute på innergården spelar Liban ofta fotboll med sina bästa kompisar Hassan och Khalifa. Det är Khalifas familj som gör att det ständigt luktar berberekryddad mat i trappuppgången. Hassan bor i porten en bit bort från Liban och maten hemma hos dem luktar inte lika mycket. Hassan kommer från irakiska delen av Kurdistan och där lagar de *dolma* och *shawarma*. Liban, Khalifa och Hassan lärde känna varandra första vintern i Sverige när det utbröt snöbollskrig i Gullinge. Khalifa träffade en kille rakt i bakhuvudet med en hård isklump listigt förklädd till en snöboll. Killen, som sedan skulle visa sig heta Hassan, började böla för att det gjorde så ont. Och sedan den dagen har de varit kompisar och Khalifa fortsätter än idag att ge både Hassan och Liban sin beskärda del huvudvärk emellanåt.

Gullinge, juli 2017

Liban reser sig från bönemattan och orörd på skrivbordet ligger den lilla röda boken *Hisnul Muslim*, full av åkallelser för livets alla skeenden och tillfällen. *Du Levande*,

Vidmaktshållare! Vid Din Nåd ber jag om hjälp. Ställ tillrätta alla mina angelägenheter och överlåt mig inte till mig själv ens för ett ögonblick, mumlar Liban när han drar på sig jeansen och låter *macwisen* som han sovit i falla till golvet. Han skäms att han inte åkallar Allah oftare för att han, precis som alla andra, är i desperat behov av hjälp från *Ar-Rahman*. De dagar han faktiskt tar sig tid att läsa ur *Hisnul Muslim* känns bröstkorgen vidgad och att allt är möjligt. Han minns sin barndom då pappa Abdirahman brukade läsa ur boken morgon som kväll och innan och efter bön. Men det var länge sedan nu och på den tiden var det en annan verklighet. I hemlandet fanns Koranens ständiga närvaro överallt, befolkningens gudsfruktighet sipprade ut i fingerspetsarna och från de fullpackade moskéerna ekade Allahs ord varje dag på bestämda tider. Så ser det tyvärr inte ut i Sverige, tänker Liban uppgivet. Han har slutat jämföra fyran i Gullinge med familjens stora hus och tillhörande innergård i Mogadishu, för att det tjänar ändå ingenting till. Mamma Maryam läser noggrant och koncentrerat morgonåminnelserna när hon klär på sig sin stora svarta *khimar* innan hon går till bussen på väg till jobbet. Det är sedan många år en vana att läsa *dhikr* på morgonen, så pass att hon inte ens behöver öppna den lilla röda boken. Storasyster Fadumo hjälper Fardowsa och Nasra att plocka ihop allt de behöver för skoldagen och Mohammed har redan åkt till jobbet.

Vissa dagar saknar Liban sin pappa så att det gör ont, och för att han inte ska gå runt och ha konstant hjärtvärk försöker han att inte tänka på sin pappa mer än nödvändigt. Men det är svårt för det är helt omöjligt att sluta tänka på någon så viktig som ens pappa. Ibland blossar ändå känslorna upp som en förgörande eldsvåda, som härjar i hans inre och snabbt äter upp minnen som börjat blekna med tiden. Varje fredag ringer Abdirahman och pratar med familjen och frågar Liban om han ber sina böner i tid och om

han sköter skolan. På båda frågorna svarar Liban "självklart" för att bönen och skolan har högsta prioritet.

Maryam saknar Mogadishu och grannskapets kvinnor som alltid hade de senaste nyheterna. Lukterna av koriander och färskt kött, smaken av den utomordentligt söta vattenmelon som åts till *iftar* under Ramadan och ljuden av böneutrop och känslan mot kinderna av havsbrisen från den Indiska Oceanens vågor som rullar in mot land. Doften av nylagad mat går att känna på hundra meters avstånd i Somalia, medan i Sverige finns den mesta maten i stora frysboxar som inte luktar någonting. Alla frukter och kryddor smakar flera hundra gånger mer i Somalia än i Sverige, och i Mogadishu är det ständigt oväsen från puttrande tuck-tucks och gastande gatuförsäljare. Nyårsafton i Sverige påminner lite om Mogadishu, för att det låter som bomber som faller - fast det är fyrverkerier. Vad sjukt det är att man kan sakna något som var så traumatiserande, tänker Liban. Framförallt saknar han närheten som människorna har sinsemellan, då man hade koll på hela sitt kvarter och de två närmsta kvarteren också. I Sverige kan man ha bott grannar flera år och så kan man inte ens varandras namn.

Ekhamn, juli 2017

Ingrid och Johan skiljde sig för tre år sedan när hon inte stod ut längre med slagen och Johans alkoholmissbruk. I den flådiga villan i Ekhamn bor Johan fortfarande kvar och Liv och Erik är där varannan vecka. Hemma hos honom är det en olidlig plåga. Erik och Liv är fortfarande tysta om sin pappas missbruk, eftersom de är rädda att Johan kommer få problem eller att socialen ska bli inkopplad - precis så som Ingrid sagt förut. Vissa kvällar vill man bara skrika och sparka något, tänker Liv och pressar kudden mot ansiktet.

Borta i Almby, en bra bit från Ekhamn, bor Ingrid i en sliten och nergången lägenhet. I deras trapphus luktar det starkt av curry och spiskummin och Liv har noterat att många av deras grannar kommer från länder långt bort i

fjärran. Liv orkar inte ens bemöda sig med att klaga över att väggarna luktar tikka masala, hon har värre saker som ger henne huvudvärk. Till exempel hennes egen pappa och hans kärlek till alkohol. Ingrid har svårt med pengar och hon är arbetslös för tillfället. Det var ganska svårt för henne att slita sig loss från Johan, dels för att hon levde lyxigt med mjuka morgonrockar och färskpressad apelsinjuice i kylan, men också för att hon visste att hon inte hade något att gå tillbaka till. En fattig småländska som bara har hemsamarit som arbetslivserfarenhet på sitt CV. Därför tog hon slagen och alkoholmissbruket som kom från Johan ända tills det inte gick längre. Ingrid drömde om att kunna hålla ihop familjen men den drömmen gick inte att uppfylla.

Varje vecka försöker Liv hjälpa sin mamma att storhandla inför kommande vecka. Hon hjälper också till att städa och laga mat.

Matlagningen blir inte så avancerad, det blir mest att värma färdigrätter från frysdisker eller att laga lasagne från grunden någon gång emellanåt. Pappa Johan skickar femtonhundra kronor i månaden till Liv som hon ska använda för att köpa kläder, skor, smink och mat till sig själv för. Istället använder Liv pengarna till att köpa bättre mat och annat nödvändigt hem till mamma Ingrid.

Det säger hon givetvis inte till pappa Johan, för då vet hon att hon kommer bli uppläxad med råge, såsom hon blev den gången för länge sedan. Efter det lovade hon både sig själv och Johan dyrt och heligt att aldrig dela med sig till Ingrid igen, men det är givetvis en lögn och hon sade bara så för att Johan skulle sluta gorma.

“Du gjorde vadå?!” röt Johan.

“Det var slut på mat och mamma behövde toalettpapper”, stammade Liv.

Johan spände ögonen i sin dotter och rynkade på näsan. “Din mamma vill ha och vill ha, men ger aldrig något tillbaka. Jag gav pengarna till DIG för att DU skulle köpa det DU behöver. Du ska inte hålla på att dela med dig åt höger

och vänster för att då kommer du bara ha en massa parasiter som följer efter dig.”

Uttrycket skiftade i hans ansikte och rösten blev oväntat mänsklig, trots att han indirekt kallat mamman till hans två barn för en parasit. Med andra ord är det bäst för alla inblandade om Liv bara håller käften kring vad hon gör för att inte väcka Johans oberäkneliga vrede. Erik får också ettusenfemhundra kronor av Johan, men dem skulle han aldrig ens fundera på att spendera på någon annan än sig själv. Istället köper han den senaste modellen av Xbox med tillhörande spel så fort den kommit ut. Liv kan inget mer göra än att sucka åt sin tvillingbrors sneda prioriteringar.

KAPITEL 2

Gymnasiet, augusti 2017

Hassan, Khalifa och Liban sitter vid ett bord i gymnasieskolans fik. Khalifa är i full färd med att berätta och analysera gårdagens Premier League-match och detta gör han med stor entusiasm.

“Sista halvlek var çok nervig! Det kändes som jag faktiskt var där på plats!”

Khalifa blir så exalterad att han håller på att välla ut Libans kaffekopp.

“Mannen! Se dig för!” säger Liban och hinner precis stoppa kaffekoppen från att falla ner från bordet.

Det är alltid fullt med elever i fiket och hundratals passerar i rusningstrafiken så här på morgonen. En del stannar för att plugga, andra äter sin frukost innan första lektionen börjar och övriga sitter bara och snackar massa skit.

I bordet intill ser Liban Alissa och hennes tjejgäng. Hon är så himla snygg, tycker Liban. Hennes långa, spikraka blonda hår hänger ner på ryggen. Hon drar sina fingrar igenom det och det faller så vackert. Den sötsliskiga parfymen hon tagit på sig på morgonen går att känna på flera kilometers avstånd och är en dödsdom för vilken astmatiker som helst. På hennes fingrar sitter dyra glittrande ringar. Hon verkar prata om något, och ibland hör Liban henne skratta mitt i allt sorl av prat och det låter underbart.

Liban försöker motstå impulsen att titta på henne men det är svårt och han misslyckas. Hassan sparkar honom på skenbenet under bordet.

“Jorden anropar Liban”, säger han och viftar med händerna framför ansiktet på honom. “Vad händer,

mannen?”

“Va?” säger Liban och låtsas spela oberörd.

“Är det Alissa du kollar på? Hon är kattig asså. Synd bara att hennes farsa är värsta rassen”, säger Hassan och tar en klunk av sitt kaffe.

“Är hennes farsa rasist?” frågar Liban och tittar storögt på honom.

“Aa, och han jobbar för aina dessutom.”

Hassan fingrar på sin keps och tar en kort paus och byter samtalsämne.

“Anyways, hänger du med och lirar lite fotboll efter plugget?”

“Självklart!” svarar Liban. “Vi har ju en viktig match på lördag.”

Fotbollslaget som de spelar i har titulerat sig flerfaldigt som regionens bästa. Ändå får de inte slappna av, förmanar tränaren ofta. Hårda träningar och mycket samarbete ligger bakom deras framgångssaga.

Det finns få saker som Liv tycker är så irriterande som Alissas skratt när det skär som ett vasst svärd genom luften. Allas blickar är på Alissa mest hela tiden för att hon är rik och snygg. Hon är däremot inte särskilt smart, då hon tror att Afrika är ett land. Liv sitter tyst och försöker dricka upp sitt te som smakar gräsmatta.

Egentligen gillar hon inte te, men hon behöver något att hålla i sina frusna händer. Plus att det får henne att smälta in mer med Alissa och de andra tjejerna som också har varsin tekopp framför sig. Teet är varken kalorifyllt eller en sockerbomb och Liv känner sig genast lite nyttig. Alla tjejer som sitter och pratar i mun på varandra eller tar skojselves med Snapchat-filter märker inte ens av att hon finns. Så fort Alissa skrattat färdigt och börjar berätta om sin semesterresa till Dubai lyssnar alla vid bordet som

hypnotiserade. Alla utom Liv. Hon gäspar och låtsas lyssna för artighetens skull. Alissa har blivit så solbrun och då ska tydligen alla vara som besatta av det, tänker Liv. För hur långgrandigt det än är att umgås med Alissa och hennes tjejgäng som mer liknar guppiefiskar än något annat, känns skolan som en fristad för henne, där problemen hemmavid är långt bort i tankarna.

“Stranden var maaagisk! Asså jag tror inte att ni förstår, tjejer!

Klaaaarblått vatten och vääääärsta fina stranden. Snygga killar fanns det också”, berättar Alissa och fnissar när hon börjar prata om de arabiska killarna som kom fram och började ragga på henne på stranden. Triumferande berättar hon om hur hon nobbat dem och istället gått tillbaka till hotellet och då återigen blivit uppraggad av receptionisten med olivfärgad hy. Det är lite lustigt att Alissa älskar Dubai men hatar araber, tänker Liv. Hon tröttnar snabbt på de ytliga samtalsämnena och tänker sedan att hon kanske borde skaffa nya vänner. Vänner som inte bara pratar om solbränna, contour-kits och analyserar Instagraminfluencers panikångestattacker.

En bit bort ser Liv hur Khalifa gestikulerar livligt, så till den milda grad att han håller på att välta ut en kaffekopp. Khalifa är lite av klassens clown och har uppenbarligen problem med motoriken. Folk vågar inte bråka med honom för att en gång slog han en kille så hårt att han fick gå med ögonlapp i en vecka. Men Khalifa är i alla fall snäll mot tjejerna i klassen. Han skulle aldrig få för sig att kalla dem fula saker eller slå dem. Det finns säkert någon i skolan som är intresserad av en sådan benhård kille som Khalifa.

Liv tror dock inte att någon kille är intresserad av henne. Varför skulle de vara det? tänker hon uppgivet. Hon har inget att komma med. Att hon är duktig på SO-ämnena och läsning är varken en flex eller en killmagnet precis. Hemmavid har hon dessutom en alkisfarsa och en arbetslös morsa. Våldigt meriterande. Inte. Liv tänker att den enda

anledningen till att någon skulle känna till henne är för att hennes tvillingbror Erik spelar i det regionskända fotbollslaget.

Bryskt reser sig Liv upp och går från fiket innan hon hunnit trassla in sig för långt in i offerkoftan. Ingen skulle ändå märka om hon var borta. Kryssandes mellan alla elever kommer hon ut i korridoren. Liv tar upp sin mobiltelefon, den senaste modellen av iPhone i svart. Enligt Johan var den svindyr och det var av honom Liv fick den i julklapp. Hon bestämmer sig för att sms:a Esma och kolla var hon är. Fullt upptagen i sin mobiltelefon ser hon sig inte för och plötsligt tar det stopp och Liv håller på att snubbla baklänges.

“Oj!”

Hon tittar upp från mobiltelefonen och ser att hon råkat gå in i en tjej. Tjejen är långsmal och bär en cremefärgad slöja och hennes mörka hy är så fläckfri att den nästan ser vaxartad ut. Böckerna ligger utspridda på golvet mitt i korridoren och hon rättar till sina glasögon.

“Förlåt!” utbrister Liv förfärat och hjälper genast till att plocka upp böckerna.

“Ingen fara.” säger tjejen lugnt. “Tack.”

Liv ler snällt mot henne. Tjejen har djupa smilgropar vid var sida av munnen och Liv tycker att hon känner igen ansiktsdragen någonstans ifrån, men hon kan inte sätta fingret på var. De sätter sig på en bänk lite avsides i korridoren och Liv hjälper henne att packa tillbaka böckerna i ryggsäcken. Hon får veta att tjejen heter Fardowsa och kommer från Somalia.

“Var kommer du ifrån?” frågar Fardowsa.

“Jag kommer från Sverige. Var bor du?” säger Liv och ler.

“I Gullinge. Du då?”

“I Ekhamn och Almby... mina föräldrar är skilda”, svarar Liv och Fardowsa nickar långsamt som svar.

Liv hinner fundera om hon ens själv har koll på var Somalia och Gullinge ligger. Enda sinnesbilderna hon kan

associera med båda ställena är slitna betonghus och utpräglad fattigdom.

Men Fardowsa ser inte alls särskilt fattig ut, konstaterar hon, positivt överraskad. Fardowsa är förundrad över att en svensk rikemansdotter från Ekhamn ens har erkänt hennes existens, och till och med hjälpt henne att plocka ihop hennes böcker från golvet. Jag som trodde att folk från Ekhamn var dryga och högfärdiga, tänker Fardowsa, positivt överraskad.

“Vad pluggar du?”frågar hon och rättar till sin slöja så att inga hårstrån ska sticka ut.

“Andra året på samhälls”, svarar Liv. “Du då?”

“Första året på natur.”

Fardowsas ansiktsuttryck skiftar till en sliten min och sedan säger hon att det är jättemycket plugg.

“Men man måste orka”, lägger hon till och drar lite på munnen.

Samtalet flyter på bra och Liv känner genast att det är som att hon känt Fardowsa hur länge som helst. Kanske har jag lyckats lära känna en svensk för en gång skull, tänker Fardowsa som flertalet gånger har försökt skaffa svenska kompisar men inte lyckats. Svenskarna i hennes klass håller sig för sig själva och har svårt att släppa in andra, och nu umgås Fardowsa mest med en annan somalisk tjej i klassen som heter Sahra. Den stora klockan på väggen visar 08:15 och det ringer in till dagens första lektion.

Fardowsa skyndar upp från bänken och trär ryggsäcken över ena axeln.

“Det var jättekul att träffas, Liv. Vi kan höras senare. Här är min snap.”

Hon visar upp en Snapchatavatar i farten för Liv innan hon småspringer bort i korridoren. Det är precis så att Liv hinner uppfatta användarnamnet och hon skyndar sig att skriva ner det i mobiltelefonens anteckningar. Hoppas verkligen att vi hörs snart, tänker Liv.

Resten av skoldagen flyter på i sakta mak och tankarna just idag handlar mest om Somalia, Gullinge och Fardowsa. När det blir håltimme passar Liv på att googla på Somalia för att se vad som kommer upp. Bilder av dystra klungor av människor som inväntar vatten ute i en torr och öde landsbygd varvas med bilder på sönderbombade städer. Så jag var inte helt ute och cyklade, tänker Liv. Fast allt som man ser på internet är ju inte sant, tänker hon sedan och kommer på sig själv att vara onödigt fördomsfull.

Hon lägger också till Fardowsa på Snapchat och de skriver en stund om vad de ska göra efter skolan.

“Jag ska inte göra något särskilt”, skriver Liv.

Fardowsa svarar:

Om du vill får du komma och äta middag hos oss ikväll.

Mamma och min

storasyster ska laga mat. Har du smakat somalisk mat?

Nej, det har Liv såklart aldrig gjort. Hon, precis som typ alla andra i Ekhamn, har inte gjort några större kulinariska äventyr längre än kokta kräfter och kronhjortsstek. Samtidigt blir hon hedrad över att få frågan om att utvidga sina vyer lite och en skräckblandad förtjusning väcks inom henne. Hoppas bara Liv inte räknar med att få äta gris till middag, tänker Fardowsa medan hon sitter och inväntar svar från Liv. När Fardowsa och hennes familj precis hade flyttat till Sverige kunde ingen av dem ana hur många olika namn det finns på griskött; bacon, fläsk, späck, revbensspjäll, kotlettrad och kassler. För att inte tala om gelatin som finns i nästan allt godis... “Får jag fundera en stund?” skriver Liv tillslut.

“Absolut!”

Omklädningsrummet luktar fränt av svett och matchkläder ligger slängda i en låda och någon har glömt kvar sina skor och sin handduk. Khalifa, Hassan och Liban åker till fotbollsplanen direkt från skolan och det tar ungefär tjugo minuter med lokalbussen.

Tänk att ha en bil ändå! En Lamborghini som man kan köra fort och sladda med. Vi skulle haft fest i den varenda dag om Khalifa fått bestämma, tänker Liban. Han kan se framför sig hur Khalifa hade sprängt bilens högtalare när han spelat eritreansk musik alldeles för högt. Om de hade haft en bil hade det tagit tre sekunder att ta sig till fotbollsplanen från skolan. Liban lämnar sin väska på en bänk och sätter sig ner. Hassan och Khalifa står mitt på golvet i omklädningsrummet och låtsasboxas med varandra.

“Tagga matchen på lördag!” säger Khalifa uppspelt. “Vi ska göra mos av dem!”

“Tagga att få se Alissa!” skrattar Hassan och petar Liban i sidan.

“Ha-ha”, säger Liban torrt. “Jättekul.”

Han inser att han skulle varit mer diskret när han kollat in Alissa, för nu kommer de aldrig sluta reta honom. Hassan säger till Liban att han borde snacka med Alissa någon gång, men han är för blyg för det. Dessutom har pappa Abdirahman lärt honom att inte prata onödigt med tjejer, för att inte riskera att lustarna ska kontrollera honom och få honom att göra *haram*. Om Liban ändå skulle försöka prata med Alissa skulle han glömma bort all svenska han lärt sig.

“Man måste ju hjälpa en broder”, säger Khalifa. “Jag kan snacka med henne om du vill. Jag är inte lika mesig som dig.”

Khalifa flinar och dunkar Liban i ryggen och Hassan skrattar så att han håller på kikna. Idag har Liban ingen smart och svidande comeback, så han låter dem skratta av sig lite. Fler och fler spelare kommer in till omklädningsrummet och ljudnivån blir snabbt hög eftersom alla pratar i munnen på varandra. Tränaren brukar ibland

vara lite sen, men det gör inget. De brukar börja utan honom ändå, dock blir det oftast slagsmål då, för att alla vill vara domare och döma till sin fördel. Khalifa brukar slåss mycket och är jätteduktig på det, så nu vågar ingen säga emot honom. Ibland har Liban också slagits, men det var länge sedan. Nuförtiden orkar inte Liban tjafsa, plus att mamma Maryam blir galet arg på honom när hon får veta att Liban slagits på planen.

Dörren öppnas till omklädningsrummet och in kommer Erik. Han är en smal kille med ljusbrunt hår och trötta ögon. Han säger inte så mycket och spelar back i deras lag. Strax efter Erik kommer Macke in. Det osar cigarettrok om honom och Liban börjar må lite illa. Det sticker i näsan och han går ut till planen för att få frisk luft. Himlen är molnfri men det blåser kallt för att vara i augusti. Efter Liban kommer Hassan och Khalifa ut på planen. De har fått nya matchtröjor, mörkgröna med loggor från deras lokala sponsorer. På Libans matchtröja står det nummer nio. Hassan har nummer ett och Khalifa har nummer sju. Liban sätter sig ner för att rätta till sina fotbollsstrumpor som klämmer åt hans smala tightsklädda vader när han plötsligt hör en visselpipa. Träningen börjar nu. Tränaren ser allvarlig ut och han berättar att de ska träna på att dribbla och passa. Han ser menande på Khalifa när han säger att de inte får tacklas så våldsamt.

“Vi har inte råd med att någon av er ska få utvisning. Khalifa, du vet vad som gäller. Nu har jag sagt det och jag tycker inte att jag ska behöva säga det igen. Det en viktig match imorgon och jag förväntar mig att samtliga är utvilade och att ni har ätit ordentligt innan ni kommer. Om vi vinner den här matchen har vi chansen att klättra vidare och vi kan åka till fler städer och spela med eliten.

Förutsatt att ni sköter er, det vill säga”, säger tränaren. “Vi ska ge pepp till Hassan som ska debutera som målvakt.”

Han dunkar Hassan lätt i ryggen som ler och tittar generat ner i konstgräset. Visselpipan tjuiter återigen.

“Okej grabbar! Fyra varv runt planen, två varv höga knän!”
dirigerar tränaren.

Middagsinbjudan gnager i Liv resten av skoldagen, även när hon hoppar av bussen i Almby och går sista biten till lägenheten. Vågar jag verkligen smaka på somalisk mat? Den låter som att den är svinstark och skulle ge mig besvärliga diarréattacker, tänker Liv.

Pappa Johan skulle bli rosenrasande av bara tanken på att Liv fått frågan om att hälsa på hemma hos invandrare som inte är Esmas familj, eftersom hennes familj betar sig som svenskar. Nervositeten fortsätter fladdra i magen på henne. Jag har aldrig tidigare varit hemma hos en somalisk familj, hur äter man deras mat? Smakar det gott ens? funderar Liv. Trots den enorma nervositeten väcks ändå nyfikenhet hos henne. Liv ser också middagen som en chans att skaffa nya vänner med djupare intressen än hur man bäst kan matcha sitt Instagramflöde. Hos Esma är det annorlunda för där har hon varit så många gånger att hon knappt minns vilken som var den första. Det som är bekant är inte läskigt, konstaterar hon.

Dessutom betar sig inte Esma som en typisk invandrare heller.

Liv sitter på den utdragna stolen framför den tunga spegelbyrån med mobiltelefonen i handen. Vad vet jag egentligen om somalier? begrundar Liv. Snabbt kommer hon fram till att det inte är mycket, så det kanske är värt en chans att hälsa på hos dem? Tillslut svarar Liv Fardowsa:

“Jättegärna. Vi ses!”

Medan Liv gör sig redo för att gå till bussen repeterar hon i sitt huvud mantrat “det som är bekant är inte läskigt”, för trots att hon vill äta middag hos den somaliska familjen kan hon inte knuffa undan den pirrande nervositeten. Innan hon